

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Факультет агротехнологій та екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. каф. "Тероекології та землеустрою"

доц. Сергій МОВЧАН

" _____ " _____ 20__ р.

Пояснювальна записка
до дипломної роботи здобувача СВО Магістр
(структура, зміст, вимоги)

на тему: «ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКОГО
РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ РІШЕННЯ»

ІЗГЕД.005.0000000ПЗ

Виконав: здобувач ВО 2 курсу, групи 21 МБ ЕК
спеціальності 101 Екологія
за ОПІ Екологія

(структура, зміст, вимоги) та СІПІП

Євген ШВЕД
(підпис) (ПІП)

Керівник _____
(підпис) (ПІП)

Консультант _____
(підпис) (ПІП)

Нормконтроль _____
(підпис) (ПІП)

Рецензент _____
(підпис) (ПІП)

Рецензент _____
(підпис) (ПІП)

Мелітополь, 2021

ВСТУП

Актуальність роботи. Територія Верхньодніпровського району відноситься до значної за розміром та екологічним впливом Дніпровської агломерації. На її території здійснюється видобуток вугілля (Павлоград вугілля) переробка залізної руди (Дніпродзержинський ДМК, ДП СТАЛЬЗАВОД) складне машино будівництва (Південний машинобудівний завод, Дніпровський машинобудівний) та інші переробні підприємства. Територію оточують значна кількість сільськогосподарських угідь на яких вирощують переважно соняшник, озиму пшениця , ріпак , кукурудза , сочевиця , та інші культури. Розвинуте землеробство потребувало внесення значної кількості мінеральних добрив та пестицидів.

Значна кількість населення у дніпровській агломерації обумовлює утворення значної кількості побутових відходів які разом з твердими промисловими відходами а також забруднювачами дуже ускладнили екологічну ситуацію у всьому регіоні.

До дніпровської агломерації віднесеться м.Верхньодніпровськ у якому зосереджені деякі виробництва («Дніпровський крохмале-патоковий комбінат», науково-виробниче підприємство «Вітан», «Верхньодніпровський машинобудівний завод», Верхньодніпровський ливарно-механічний завод ім. 1 Травня). У Верхньодніпровському районі більшість землі рілля яка потребує щорічного обробітку, що сприяє розвитку ерозійних процесів, враховуючи особливу хвилястість рельєфу набула значних розмірів водна ерозія.

Перераховані особливості створили небезпечну екологічну обстановку на території району яка полягає у формуванні наступних проблем :

- Проблема питної води
- Забруднення повітря раніше підприємствами а зараз автомобілями
- Скорочення біорізноманіття, виснажування ґрунтів інтенсивним землеробством.
- Зменшення водності природних водотоків та їх забруднення.

Мета: Зважаючи на перелікувано, основною метою дипломної роботи є виявлення основних екологічних проблем дослідження їх характеристик та розробка заходів щодо їх пом'якшення.

Для досягнення мети були сформовані наступні завдання:

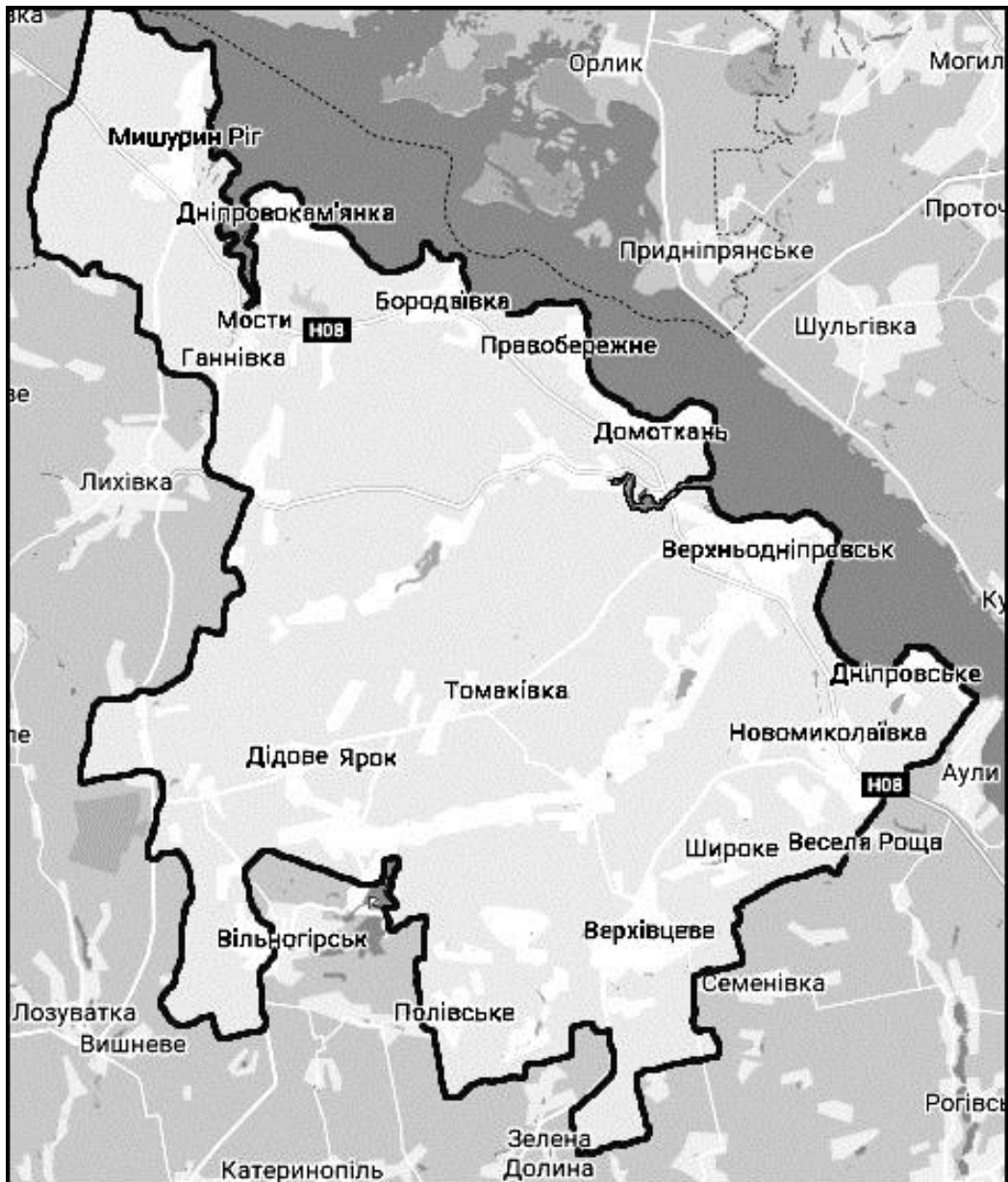
- Проаналізувати динаміку чисельності населення району та з'ясувати її причини .
- Проаналізувати сучасне екологічне законодавство щодо екологічної безпеки .
- Проаналізувати динаміку накопичення твердих побутових відходів та спрогнозувати їх переробку.
- Дослідити склад питної води та стан Дніпродзержинського водосховища.
- Дослідити автомобільний транспорт як джерело забруднення навколишнього середовища.
- Проаналізувати стан атмосферного повітря та його залежність від стаціонарних джерел забруднення.

Практичне значення роботи: полягає в тому, що отримані результати доповнюють уявлення про антропогенний вплив на довкілля Верхньодніпровського району та вимальовують картину сьогодення, що склалась протягом багатьох років.

Розділ 1. Еко-географічна характеристика Верхньодніпровського району.

1.1 Географічна характеристика

Верхньодніпровський район розташований в північно-західній частині Дніпропетровської області України на правому березі Дніпра (мал. 1.1)

Мал. 1.1 Розташування Верхньодніпровського району

Він межує з П'ятихатським, Криничанським, Петриківським районами і територією яка підпорядкована Вільногірській міській раді, Кобеляцьким районом Полтавської області та Онуфріївським районом Кіровоградської області.

Район адміністративно-територіально поділяється на 2 міські ради, 2 селищні ради та 11 сільських рад, які об'єднують 69 населених пунктів. Адміністративний центр – місто Верхньодніпровськ. Територія району – 1 286 кв. км. Населення становить 52 245 осіб (на 01.01.2019 р.), густота

населення – 41,3 особи на 1 кв. км. (на 01.01.2018 р.).[Український Географічний журнал]

На території району розташований великий залізничний вузол, який включає чотири підприємства. Станція Верхівцеве, яка здійснює як пасажирське 14 перевезення, але більше виконує промислові функції на лінії Придніпров'я/Кривбас – Донбас/Приазов'я. Здійснюється перечіпка локомотивів із промислового використання на локомотиви дальнього слідування.

Теперішній Верхньодніпровський район за своєю інфраструктурою є унікальним серед сільських районів області. Тут вдало поєдналися в єдиному комплексі розвинута багатогалузева мережа промислових підприємств та аграрний сектор економіки. Загальна площа сільськогосподарських угідь становить 86 тис. га., з них ріллі – 69,1 тис. га, сіножатей – 1,6 тис. га, пасовиськ – 13,4 тис. га.

Головними галузями сільськогосподарського виробництва в рослинництві є вирощування зернових та олійних культур, в тваринництві – молочне скотарство. У районі створено 68 фермерських господарств. На його території діють 14 промислових підприємств. Своїми досягненнями промисловий комплекс завдячує харчовій та переробній промисловості. Найбільшим підприємством є ПрАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат», який виробляє крохмаль, патоку та інші інгредієнти для харчової промисловості.

В промисловому комплексі району задіяні близько 3,4 тис. робітників, що становить 27 % від загальної чисельності робітників та службовців, зайнятих в народному господарстві району

1.2 Кліматичні умови

Верхньодніпровський район, знаходиться у північній частині Дніпропетровської області в басейні середньої течії Дніпра., де панує помірно-континентальний клімат. Як для степу, тут випадає середня кількість

опадів (416-455 мм на рік), причому їх більша частина (~ 40%) – у літні місяці. Але їх зливовий характер не дає можливості у повній мірі використувати цю важливу вологу рослинами. Пересічна температура січня у регіоні становить -6.2° , липня $+21.2^{\circ}$, а період з температурою понад 10° триває 168-178 дні. Стисла характеристика кліматичних умов надається у таблиці 1, з якої видно, що вони цілком сприятливі для розвитку деревно-чагарникової рослинності. Але тут також спостерігаються щорічні літні суховії (в липні-серпні), які сприяють інтенсивному випаровуванню вологи і згубно діють на рослин. [Природа укарїнської сср климат]

Таблиця 1.1

Кліматична характеристика регіону

№ з/п	Найменування показників	Значення, дата
1.	Температура повітря: Абсолютний максимум Абсолютний мінімум	 $+38.0^{\circ}$ -34.0°

2.	Середньорічна кількість опадів	447 мм
3.	Тривалість безморозного періоду	148 днів
4.	Тривалість вегетаційного періоду	210 дні
5.	Останні заморозки весною	22.04
6.	Перші заморозки восени	2.10
7.	Середня дата скресання річок	9.12
8.	Середня дата початку повені	19.03
9.	Середньомаксимальна товщина снігового покриву	10-15 см
	Поява першого снігу	20.12
	Кінець танення снігу	4.03
10.	Глибина промерзання ґрунту	36 см
11.	Середня швидкість переважаючих вітрів упродовж року	5.2 м/сек.
12.	Відносна вологість повітря у вегетаційний період	47%

1.2 Ґрунти і рельєф

Територія Верхньодніпровського району лежить на Придніпровській височині у басейні р. Дніпра і відноситься до Дністровсько-Дніпровської фізико-географічної північно-степової провінції. Вона відрізняється підвищеним хвилястим рельєфом, розчленована річковими долинами, ярами та балками.

На території району знаходяться підняття висотою 150-180 м над рівнем моря, які називаються курганами або могилами. Їх присутність взагалі

надає земній поверхні вигляд горбкуватої рівнини.[фізична географія дніпропетровщини навчальний посібник]

У зв'язку з посушливістю клімату та домінуванням сильних східних вітрів, широкого розповсюдження набула дефляція – вітрова ерозія, яку значно послабила створена система спеціальних лісонасаджень. Найбільш негативні наслідки вона мала узимку 1969 р., коли пиловими бурями було перенесено велику кількість ґрунту.

Найпоширенішими елементами ландшафтів на території району є яри та балки (Мамаєва, Чаплинська, Кисла, Самсонівська, Рибкина, Сербіна, Широка та інші), хоча місцями зустрічаються і суфозійні форми – степові блюдця і поди.[геоморфологія укр сср посібник Рослий]

До 1920 р., коли відбулася земельна реформа і більшість цілинних земель було розорано, тут були поширені ковилово-лучні та типчаково-ковиліві степи. Майже всі вони були трансформовані ще у 30-ті роки, а їх останні залишки було залучено до сільськогосподарського використання у 1953/57 рр. [антропогенний ландшафт енциклопедія укр]

Велике значення для розвитку рослинного покриву мають ґрунти. Основною ґрунтоутворюючою породою у межах району є ліс, на якому сформувались ґрунти чорноземного типу. Скрізь переважають чорноземи звичайні (біля 90% території), а у заплавах річок – лучні, лучно-болотні та солонцюваті ґрунти. У останні роки зафіксовано значне підвищення рівня ґрунтових вод, але, незважаючи на це, по вологості більша частина ґрунтів відноситься до категорії сухих типів.[природа України сср ландшафт]

]

1.1 Гідрологічні умови

Територія Верхньодніпровського району добре дренована мілководними степовими річками, які відносяться до басейну Дніпра. Практично зараз всі вони перетворені на невеликі ставки та водосховища із розораними

берегами, воду яких не можна використовувати для питва чи приготування їжі через забруднення пестицидами, мінеральними добривами, органічними речовинами та іншими шкідливими для здоров'я людей домішками.

Ці водойми являють собою негативний зразок прискореної евтрофікації, дуже заросли макрофітами, серед яких поширені: очерет південний, рогоз широколистяний, комиш лісовий, бульбокомиш морський та інші.

У межах району долина Дніпра має асиметричний профіль – праві схили круті та високі, ліві – низькі і пологі з заплавами луками. Тут ріка являє собою Дніпродзержинське водосховище, яке утворилося у 1964 р. після побудови греблі Дніпродзержинської ГЕС. Воно має довжину 114 км, ширину – 16 км, площу – 567 км², пересічну глибину – 4,3 м, а максимальну – 16 м. Об'єм води у водосховищі – 2,45 км³, для якої характерний досить високий ступінь мінералізації – 180-360 мг/л і навіть більше.

У липні вода прогрівається до +24,3°C; ріка замерзає у листопаді-січні, а скресає у березні. Стік через водосховище проходить транзитом, тому тут спостерігаються порівняно незначні тижневі і добові коливання рівня води – у межах 0,5-1,0 м. Повний водообмін у Дніпродзержинському водосховищі відбувається 18-20 разів на рік.

Довжина берегової лінії Дніпродзержинського водосховища становить 360 км. Праві береги досить круті, урвисті, розчленовані ярами та балками, і сягають 10-20 м висоти, ліві – пологі і низькі (2-5 м). Звичайно розташування на узбережжі водосховища таких промислових центрів, як Комсомольськ, Кременчуг, Верхньодніпровськ та Дніпродзержинськ негативно впливає на якість води, а також загалом на весь рослинний і тваринний світ. Зазначена водойма інтенсивно використовується чисельним населенням з рекреаційною метою.

Про тваринний світ” від 07.02.2002 р. // Еколог. Закон-во: Збірник законодав. актів. – Харків: ЕкоПраво. – 2002. – с. 432- 444.

].

РОЗДІЛ 6

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1 Нормативно-правова база з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров`я і працездатності людини в процесі праці.

Основні положення з охорони праці в Україні встановлені і регламентуються Конституцією України (основним законом), Кодексом Законів про працю, Законом «Про охорону праці», Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та природного характеру», а також розробленими на їх основі і відповідно до них нормативно-правовими актами (указами Президента, постановами Кабінету міністрів, правилами, нормами, інструкціями, стандартами та іншими документами).

6.2 Аналіз небезпечних факторів та ситуацій під час роботи

Виробничі процеси повинні здійснюватися у відповідності з вимогами цих правил та чинної нормативно-технічної документації, затвердженої у встановленому порядку. Режимми технологічних процесів повинні забезпечувати:

- Узгодженість роботи технологічного устаткування, що виключає виникнення шкідливих та небезпечних виробничих факторів;

- Безвідмовну дію технологічного устаткування і засобів захисту працюючих на протязі строку, визначених нормативно-технічною документацією;
- Запобігання можливих розливів;
- Контроль і попередження підвищення тиску в апаратах понад допустимий;
- Попередження займання або пожеж;
- Завантаження технологічного устаткування, що забезпечує рівномірний ритм роботи.

Для кожного виробництва розроблюється і затверджується технологічний регламент, що встановлює основні норми та вимоги щодо проведення технологічного процесу. Порядок розробки, погодження, затвердження, реєстрації, строк дії, а також зміст регламентів для вибухопожежо небезпечних виробництв визначається галузевим Положенням про розробку технологічних регламентів, затвердженим Держнаглядом праці.

Вибух пожежонебезпечне виробництво повинне бути оснащено автоматичними засобами контролю параметрів, значення яких визначають вибухонебезпечність процесу, сигналізацією граничних значень системами блокування, що перешкоджають виникненню надзвичайних ситуацій.

При відборі проб повинна бути виключена можливість тамування працюючих і виділення вибухопожежонебезпечних речовин до приміщень. Місця відбору проб повинні бути обладнані місцевими відсмоктувачами.

Система контролю, управління і автоматично протиаварійного захисту (ПАЗ) виробництв вибухопожежонебезпечних процесів повинна проходити комплексну перевірку на працездатність. Тривалість праці приладів і засобів автоматизації, які використовуються в

системах ПАЗ, повинна бути не менше 360 годин безперервної роботи. Не дозволяється застосовувати у системах ПАЗ багато точкові прилади контролю параметрів, що визначають вибухонебезпечність процесу.

На кожному підприємстві щодо цехів, дільниць і виробництв повинен бути визначений перелік шкідливих речовин, що можуть виділитись у виробничі приміщення при проведенні технологічних процесів і в аварійних випадках, а також обов'язковий перелік приладів і методик аналізів для визначення концентрації цих речовин безпосередньо у виробничих приміщеннях та лабораторіях. У приміщеннях з можливим виділенням у робочу зону шкідливих та небезпечних (вибухопожежонебезпечних) парів, газів і пилу повинен бути організований систематичний контроль (за графіком, затвердженим органами санітарного нагляду) за їх вмістом у повітрі робочої зони. Після капітального ремонту, підприємства повинні бути перевірені відносно підготовки цехів, дільниць і служб до приймання сировини і безпечного проведення робіт на підприємстві і прийняті спеціальною комісією, призначеною власником підприємства з участю місцевих органів Держнаглядохоронпраці.

Переміщення пилоутворювальних матеріалів (крохмалю) повинно здійснюватися механічним та пневматичним транспортом, що виключає можливість виділення пилу у повітря робочої зони.

Тиск (вакуум) в апаратах та трубопроводах, температурний режим і рівень рідин в апаратах, швидкість подачі матеріалу необхідно підтримувати у відповідності до вимог технічних інструкцій.

Технологічні процеси, пов'язані з застосуванням токсичних, подразнювальних і легкозаймистих речовин, повинні проводитися в окремих приміщеннях або на спеціально ізольованих дільницях загальних виробничих приміщень, що обладнані припливно – витяж-

ною вентиляцією і проти пожежними засобами. Переміщення пилоутворюючих матеріалів здійснюється методом пневмо – і гідротранспортування і інших транспортних пристроїв, що виключають шкідливі виділення у повітря робочої зони. Наповнення тари пилоутворюючими матеріалами повинно здійснюватися з примусовою механічною подачею (роторними, шнековими і іншими живильниками) з вилученням або максимальним зменшенням вільного падіння матеріалів. Повітря, яке витискується з тари під час її заповнення, повинно відсмоктуватися та очищатися. Отруйні рідини і суспензії повинні транспортуватися по трубах, змонтованих з нахилом у бік подачі.

В усіх вибухопожежонебезпечних приміщеннях не дозволяється проведення ремонтних робіт, якщо вимкнені припливно-витяжні вентиляційні системи.

Під час ремонтних робіт не дозволяється проведення операцій, в період виконання яких можливе виділення вибухопожежонебезпечних речовин. До початку ремонтних робіт і в період їх проведення повинен проводитися аналіз повітряного середовища на наявність у приміщенні вибухо небезпечних парів, пилу (крохмального , кукурудзяного, тощо) та газів. У разі виявлення токсичних або вибухо небезпечних газів в кількості вище допустимої норми ремонтні роботи повинні бути негайно припинені, а працівники виведені з небезпечної зони. В усіх випадках виникнення аварійних ситуацій під час ведення технологічного процесу слід негайно припинити роботу та провести захисти з усунення аварійних ситуацій згідно з інструкцією, що діє на кожному підприємстві і затверджена в встановленому порядку.

Санітарне чищення, миття та змащення устаткування необхідно проводити тільки під час повної його зупинки, перекриття запірної арматури на відповідних трубопроводах, вимкнення електродвигунів та обов'язковому вивішуванні на пускових пристроях плакатів «Не вмикати! Працюють люди!». Для миття ємкостей повинно бути передбачено підведення мийного розчину, гарячої і холодної води. Миття слід проводити перекачуванням крізь ємкості і трубопроводу мийного розчину, а потім гарячої і холодної води. Миття ємкостей вручну слід виконувати тільки після того, як вимкнено електродвигун і вивішено плакат «Не вмикати! Працюють люди!».

Не допускається накопичування крохмального пилу у приміщеннях і на устаткуванні. Для попередження вибуху крохмального пилу та пожежі необхідно у відповідності з затвердженим графіком виконувати ретельне очищення від пилу всього устаткування, трубопроводів, опалювальної та освітлювальної арматури, електричних приладів та приміщень. Для прибирання приміщень і очищення устаткування дозволяється застосування промислових пилососів вибухобезпечному виконанні.

6.3 Впровадження та функціонування системи управління охорони праці на підприємстві

Управління охороною праці та підприємності – це сукупність дій службових осіб, здійснюваний на підставі постійного аналізу інформації про стан охорони праці на усіх робочих місцях, виробничих ділянках, цехах, окремих виробництвах.

Система управління охорони праці будується з урахуванням особливостей виробничої діяльності підприємства, повинна «вписуватися» в існуючу структуру та схему управління підприємства в цілому, при цьому органи

управління діяльністю господарства в одночас є й органами управління охороною праці. Зокрема, суб'єктами управління є відповідні служби, відділи, посадові особи; об'єктом управління – діяльність щодо забезпечення безпечних і не шкідливих умов праці на робочому місці.

Система управління охороною праці (СУОП) вводиться на підприємствах для того, щоб надати охороні праці комплексності і плановості, поліпшити роботу щодо запобігання виробничого травматизму, професійним захворюванням, пожежам, аваріям, дорожньо-транспортним пригодам, а також підвищити культуру та ефективність виробництва.

Надійне функціонування СУОП на різних рівнях управління (виробничий підрозділ, цех) підприємство забезпечується за умови чітких дій кожної її складової частини.

У структурах СУОП на різних рівнях управління визначаються працівники, які здійснюють розробку і прийняття управлінських рішень, створюють умови для їх репарації, та працівники безпосередньо реалізують управлінські рішення на конкретних об'єктах управління. На рівні підприємства особою, яка приймає рішення, є керівник підприємства, або уповноважений ним працівник, а особа, які безпосередньо реалізують його рішення, призначаються голови спеціалісти.

Об'єктами управління для головних спеціалістів є стан охорони праці на підконтрольних їм виробництвах. На рівні конкретного виробництва працівником, який приймає рішення, стає головний спеціаліст, виконавцями-підпорядковані йому керівники виробничих підрозділів, а об'єктами управління- стан охорони праці на робочих місцях та в цілому в виробничих підрозділах.

6.4 Безпека в надзвичайних ситуаціях

Надзвичайна ситуація техногенного та природного характеру - порушення нормальних умов життя і діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом або іншою небезпечною подією, в тому числі епідемією, епізоотією, епіфітотією, пожежною, яке призвело до неможливості проживання населення на території чи об'єкті, ведення там господарської діяльності, загибелі людей або значних матеріальних втрат.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм власності і господарювання у сфері захисту населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру:

- планують і здійснюють необхідні заходи для захисту своїх працівників, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- розробляють плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф) з подальшим погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до компетенції якого віднесено питання захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- підтримують у готовності до застосування сили і засоби із запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- створюють та підтримують матеріальні резерви для попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

- забезпечують своєчасне оповіщення своїх працівників про загрозу виникнення або про виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру.

Усі наймані працівники при прийнятті на роботу і за місцем роботи для набуття практичних навиків попередження аварій і ліквідації їх наслідків повинні проходити навчання діям та способам захисту в разі виникнення аварійних ситуацій та аварій, про що у журналі реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки робляться відповідні записи.

Навчання персоналу діям та способам захисту на випадок виникнення аварійних ситуацій та аварій на підприємствах, в установах та організаціях проводиться у формі інструктажів та навчань, які проводяться в системі охо-

рони праці, з включенням питань техногенної безпеки, відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 N 15, зареєстрованого у Мін'юсті 15.02.2005 N 231/10511.

Зазначені інструктажі та навчання проводяться:

- з усім персоналом, який щойно прийнятий на роботу (постійну або тимчасову) незалежно від їх освіти, стажу роботи за цією професією або посади;

- з особами, які прибули у відрядження до підприємств, проходження навчальної практики, стажування, підвищених кваліфікації тощо.

За результатами інструктажів та навчань персонал підприємства повинен:

- знати та вміти виконувати встановлені на території підприємства вимоги стосовно власної безпеки та безпеки підприємства;

- знати основні телефони оперативних чергових аварійно-рятувальних формувань, у разі виявлення порушень негайно повідомляти їх про можливу небезпеку;

- знати правила поведінки при виникненні аварійних ситуацій та аварій, не припускати дій, які можуть призвести до виникнення аварії або аварій та надзвичайних ситуацій;

- знати основні заходи та способи захисту від шкідливого впливу небезпечних речовин та наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порядок надання першої медичної допомоги потерпілим, правила користування засобами радіаційного, хімічного та колективного захисту.

На підприємстві, в установі та організації повинні бути вивішені на видному місці відповідні інструкції щодо виконання вимог техногенної безпеки та порядку дій персоналу в разі виникнення аварійної ситуації (аварії).

Розділ.7 Заходи щодо покращення екологічного стану Верхньодніпровського району.

У зв'язку з безсумнівним розвитком ринку землі у найближчому майбутньому вдосконалення потребує земельний кодекс України (література) за

його основними положеннями по за увагою залишилися полезахисні смуги які є важливими проти ерозійними структурами нам видається що для їхнього збереження в земельний кодекс треба внести положення, якеб дозволяло продати або передати лісосмуги майбутнім господарям землі у приватну власність. За для покращення якості атмосферного повітря та сприяння поліпшення здоров'я населення бажано до тривалого плану розвитку Верхньодніпровського району включити до бюджету розвитку району будівництво об'їзного шляху. Значний негативний вплив створюють («Дніпровський крохмале-патоковий комбінат», науково-виробниче підприємство «Вітан», «Верхньодніпровський машинобудівний завод», Верхньодніпровський ливарно-механічний завод ім. 1 Травня) які потребують впровадження нових технологій щодо очищення газу пилових відходів. На території району існують не значна кількість лісонасаджень для штучних лісів характерними рисами є наступні: невеличка площа, ізольований, острівний характер розташування і необхідність більш ретельного догляду за лісовими культурами ніж у природних лісах. На жаль, всі вони є улюбленими місцями відпочинку людей з навколишніх населених пунктів. У зв'язку з цим, у найбільш відповідальний етап біологічного циклу тварин, пов'язаний з розмноженням та вигодовуванням молодняка, у всіх лісах дуже зростає фактор занепокоєння, тому бажано приділити значну увагу лісонасадженням району в майбутньому.

Основною проблемою якості поверхневих вод залишається інтенсивне забруднення їх водами промислових, сільськогосподарських підприємств, комунального господарства. Зі стічними водами у водні об'єкти потрапляє велика кількість біогенних та хлорорганічних речовин токсичної дії, мінеральних солей та інші. На місцях скиду треба зробити біологічне, хімічне, та механічне очищення води що в разі покращить якість води в районі.

Розділ.7 Заходи щодо покращення екологічного стану Верхньодніпровського району.

У зв'язку з безсумнівним розвитком ринку землі у найближчому майбутньому вдосконалення потребує земельний кодекс України (література) за його основними положеннями по за увагою залишилися полезахисні смуги які є важливими проти ерозійними структурами нам видається що для їхнього збереження в земельний кодекс треба внести положення, якеб дозволяло продати або передати лісосмуги майбутнім господарям землі у приватну власність. За для покращення якості атмосферного повітря та сприяння поліпшення здоров'я населення бажано до тривалого плану розвитку Верхньодніпровського району включити до бюджету розвитку району будівництво об'їзного шляху. Значний негативний вплив створюють («Дніпровський крохмале-патоковий комбінат», науково-виробниче підприємство «Вітан», «Верхньодніпровський машинобудівний завод», Верхньодніпровський ливарно-механічний завод ім. 1 Травня) які потребують впровадження нових технологій щодо очищення газу пилових відходів. На території району існують не значна кількість лісонасаджень для штучних лісів характерними рисами є наступні: невеличка площа, ізольований, острівний характер розташування і необхідність більш ретельного догляду за лісовими культурами ніж у природних лісах. На жаль, всі вони є улюбленими місцями відпочинку людей з навколишніх населених пунктів. У зв'язку з цим, у найбільш відповідальний етап біологічного циклу тварин, пов'язаний з розмноженням та вигодовуванням молодняка, у всіх лісах дуже зростає фактор занепокоєння, тому бажано приділити значну увагу лісонасадженням району в майбутньому.

Основною проблемою якості поверхневих вод залишається інтенсивне забруднення їх водами промислових, сільськогосподарських підприємств, комунального господарства. Зі стічними водами у водні об'єкти потрапляє велика кількість біогенних та хлорорганічних речовин токсичної дії, мінеральних солей та інші. На місцях скиду треба зробити біологічне , хімічне , та механічне очищення води що в разі покращить якість води в районі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антропогенний ландшафт // Географічна енциклопедія України. Т.3. С. 44.
2. Беклемишев В.Н. Пространственная и функциональная структура популяций // Бюлл. МОИП. - Отд. биол., 1960. – Т. 65. - Вып. 2. – С. 11-50.
3. Бобилев Ю.П., Пахомов А.С. Рациональне природокористування і охорона природи. - Дніпропетровськ: ДДУ, 1989. – 56 с.
4. Бобилев Ю.П., Пахомов А.С. Рациональне природокористування і охорона природи. - Дніпропетровськ: ДДУ, 1989. – 56 с.
5. Боговер А.Л. К проблеме изучения устойчивости геоморфологических систем. // Геоморфология. - 1987. - №4. - С.74 -80.
6. Бондаренко В.Д., Делеган І.В., Соловій І.П., Рудишин М.П. Облік диких тварин. – Львів: Вид-во Львівського лісотех. ін-ту, 1989. – 66 с.
7. Географічна енциклопедія України. В 3-х т. / Під ред. Маринича О. М. – Київ: Україн. рад. енциклопедія, 1989-1991. – 1 т. – 416 с. – 2 т. – 480 с. – 3 т. – 489 с.
8. Геоморфология Украинской ССР: Учеб. Пособие / И.М. Рослый, Ю.А. Кошик, Э.Т. Палиенко и др.; Под общ. ред. И.М. Рослого. – К.: Выща школа, 1990. – 287 с.
9. Гілецький Й.Р., Богович М.М., Сливка Р.Р. Географія. Універсальний посібник для випускників та абітурієнтів. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2003.–572 с.
- 10.Доліна Л. Ф. Моніторинг навколишнього середовища та інженерні методи охорони біосфери. Частина 1: Основи моніторингу – Дніпропетровськ, 2002. – 208с.
- 11.Екологічний атлас Дніпропетровської області – К. – Дн-вськ, 1995. – 25с.
- 12.Екологія і природокористування: Збірка наукових праць. Випуск 2.- Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2000. – 186 с.
- 13.Екологія і природокористування: Збірка наукових праць. Випуск 3.- Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2001. – 275 с.

14. Екологія і природокористування: Збірка наукових праць. Випуск 4.- Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2002. – 204 с.
15. Екологія кризових регіонів України: Тези доповідей міжнародної конференції 17-20.09.2001 у Дніпропетровську. - Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2001. – 172 с.
16. Економіка водокористування: стан, проблеми, перспективи: монографія/ Н. Л. Авраменко, І. С. Сагайдак, Т. М. Чорна. — К. : ТОВ «7БЦ», 2018.– 138 с.
17. Жемеров О. О., Доц В. Г. Оцінка якості поверхневих вод суші: Методичний посібник для студентів-географів вищих навчальних закладів. — Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. — 48 с.
18. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
19. Закон України “Про Червону книгу України” // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 30. – Ст. 201.
20. Закон України „ Про тваринний світ” від 07.02.2002 р. // Еколог. Закон-во: Збірник законодав. актів. – Харків: ЕкоПраво. – 2002. – с. 432-444.
21. Закон Ураїни „ Про рослинний світ” від 31.11.2002 р. // Еколог. Закон-во: Збірник законодав. актів. – Харків: ЕкоПраво. – 2002. – с. 408-432.
22. Земельний Кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
23. Керівний Нормативний Документ 211.1.4.021-95. Методика визначення хімічного споживання кисню (ХСК) в поверхневих і стічних водах
24. Кодекс України про адміністративні порушення. – Київ: Паливода А.В., 2005. – 190 с.
25. Корнєєв О.П. Мисливство – галузь народного господарства. – Київ: Урожай, 1964. – 148 с..
26. Малишко М.І. Екологічне право України: Навчальний посібник. – Київ: Видав. дім “Юридична книга”, 2001. – 392 с.
27. Маслов Р.В., Ерехов В.И., Щетинина В.А., Белуев В.Б. Автомобильный транспорт и защита окружающей среды. — М.: Транспорт, 1982. — 200 с.

28. Мірошніченко А.О. Аграрно-рекреаційні зони в Україні: соціально-екологічне обґрунтування планування та розвитку. – Дніпропетровськ, 1998. – 179 с.
29. Мірошніченко А.О. Аграрно-рекреаційні зони в Україні: соціально-екологічне обґрунтування планування та розвитку. – Дніпропетровськ, 1998. – 179 с.
30. Оуэн Р. Охрана природных ресурсов. – Москва: Колос, 1977. – 416 с.
31. Природа Украинской ССР. Климат / Бабиченко В.Н., Барабаш М.Б., Логвинов К.Т. и др. – К.: Наукова думка, 1984. – 232 с.
32. Природа Украинской ССР. Ландшафты / Маринич А.М., Пашенко В.М., Шищенко П.Г. – К.: Наукова думка, 1985. – 224 с.
33. Програма поводження з твердими побутовими відходами в Запорізькій області на 2008 – 2012 роки. – Дніпропетровськ
34. Український географічний журнал. Випуск 4. – 2002. – 87 с.
35. Фізична географія Дніпропетровської області: Навчальний посібник під редакцією Г.В. Пасічного – Дніпропетровськ: ДДУ, 1988. – 76 с.
36. Шмидт В.М. Математические методы в ботанике. Л., 1984 – 84 с.
37. Волкова П.А., Шипунов А.Б. Стат_обработка данных в уч.-иссл. Работях. – 143 с.
38. Никитин Д.П., Новиков Ю.В. Окружающая среда и человек. – 141с.
39. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2019 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/region_dopov_ecology_2019.pdf
40. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2018 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/regionalna_dopovid_ecology_2018.pdf
41. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2017 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу-дома-

теріалу:https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/EKOLOGIA/regionalna_dopovid_za_2017_rik_ekologia.pdf

42. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2016 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekodopovid2016.pdf>
43. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2015 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekodopovid2015.pdf>
44. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2014 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekodopovid2014.pdf>
45. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Дніпропетровській області 2013 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekodopovid2013.pdf>
46. Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2019 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/EKOLOGIA/ekologichnij_pasport_2019_.pdf
47. Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2018 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekopasport2018.pdf>
48. Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2017 рік. [Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/EKOLOGIA/ekologichnij_pasport_2017_rik.pdf

- 49.Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2016 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу:
https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/EKOPASPORT_2016.pdf
- 50.Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2015 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу:
<https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekorasport2015.pdf>
- 51.Екологічний паспорт Дніпропетровської області 2014 рік.[Електронний ресурс]-режим доступу до матеріалу:
<https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/ekorasport2014.pdf>